

Lidt om Simoni i Nørre Nebel og Barfodslægten.

Af H. K. Kristensen.

Det skete undertiden, at Folk, som havde Jus vocandi, Embedsmænd eller »Kirkeejere«, misbrugte Kaldsretten ved at tage mod Bestikkelse eller sælge Embedet til Ansøgeren. Det fandt ogsaa Sted i den Tid, da Menigheden selv kaldte sin Præst. Ja, straks efter Reformationen forekom Simoni ret jævnlig ved Præstevalget. I Førstningen valgte Menigheden selv Sognepræsten direkte; men ved Ribe Artiklerne af 1542 indførtes en noget anden Ordning. Artikel 1 siger, at Superintendenterne har tilkendegivet, »at hvor nogen Sognepræst dør eller afgaar her udi Riget, da plejer menige Sognemænd at trække om en Sognepræst at udvælge igen, hvoraf tit og ofte sker, at hvilken Person, som haver flest Slægt og Venner udi et Sogn, eller haver der største Parten paa sin Side, den bliver Sognepræst, hvad eller han er duelig eller lærd dertil eller ej: Da ville vi, at dermed herefter saa holdes skal, at naar nogen Sognepræst dør eller afgaar, da skulde menige Sognemænd straks dertil kejsse og udnævne 7 af de ældste og agtteste Mænd der udi Sognet, hvilke samme 7 Mænd skulle have Fuldmagt til med Herredsprovstens Raad og Samtykke

der udi Herredet at kejsse og udvælge en anden from lærd Mand til deres Sognepræst«. I Artikel 2 forbydes det Stiftsbefalingsmændene og Superintendenten at stadfæste nogen til Sognepræst uden den befalede Eksamination eller forhindre en rettelig udvalgt i at faa Udnævnelser, hvis han er lærd og duelig.

I N. Nebel var det imidlertid Sognemændenes Repræsentanter, der selv tog Gunst og Gave.

17. December 1613 døde Sognets Præst Hr. Niels Lauridsen Barfod, hvis Fader var Laurids Barfod, en af Sognets og Egnens betydelige Mænd og tilhørende en stor Slægt, der endogsaa var blevet adlet af Kristian I. Den nye Præst blev Hr. Svend Knudsen. Hvorlænge det varede inden Mislighederne ved Besættelsen kom frem, ved jeg ikke. Men Lensregnskaberne 1618—19 viser, at »Jens Christensen i Seddinget, for han tog Gunst og Gave af Hr. Suend, før han maatte bekomme Nebel Kald.« Jens Christensen maatte bøde 20 Dl. Regnskabet 1620—21 viser, at Thanus Barfod i Sædding af samme Aarsag maatte bøde 5 Dl. Hvori den udviste Gunst og Gave, Betalingen, bestod, faar man en Anelse om af Regnskabet 1622—23, hvor det hedder: «Chr. Kallesen i Koldinget, for han hafde sin Tiende fri af Hr. Suen, for han maatte bekomme Nebel Kald 4 Dl.»

I Regnskaberne har jeg kun fundet disse 3 Mænd nævnt, men antagelig har alle 7 Valgmænd (»Menighedsrådet«) taget mod Bestikkelsen og faaet deres Tiende fri; de 4 andre har aabenbart ikke været Kronbønder, og derfor er deres Mulkter Lensregnskabet uvedkommende. Jens Christensen og Th. Barfod beboede i Forening Sædding Storgaard*), der var Bar-

*) Danske Sml. I, 122.

fodernes Stamsæde, først som frit Gods, som Væbnergaard, og senere som Krongods. Naar Jens Christensen maatte af med den største Mulkt, er det nok et Udtryk for, at han har været den mest velhavende. Bødestraffen rettede sig ofte efter Synderens økonomiske Evne. Det hedder ogsaa, at de »tingede«. Det er formodentlig hans Gravsten, der tidligere laa øst for Nebel Kirke, og hvorpaa der stod: »Her hviler i Herren ærlig og velagtede Mand Jens Christensen Toftum af Sædding, som hensov i Herren den 16. Maj Anno 1630 i hans Alders 54. Aar. Gud give hannem med alle Guds Børn en ærefuld Opstandelse«*).

Thomas Barfod var ifølge O. Nielsen en Broder til den afdøde Præst**). Skønt Barfodslægten var adlet, var der paa denne Tid ved at gaa Svind i det ædle og storladne hos Slægtens herværende Medlemmer. En tredie Broder, Peder Barfod i Sædding, maatte $1\frac{2}{3}$ 1603 aftinge 10 Dl. for en »Forseelse udi en Gienpart af et Tingsvidne, som ginge imellem Jomfru Karen Brockenhuus til Lunderup og Chr. Søfrensen i Bolkier«. Det var formodentlig for den yngste Broder, der havde udslaaet nogle af de dengang sjældne og kostbare Vinduer, at Moderen, Anne Lauridskone, 1603 maatte bøde 30 Daler til kongelig Majestæt — en dyr Sport! 1607 tingede Tøger Mortensen i Varde, fordi han slog Peder Barfods Kones Svend. 1612 blev Hr. Niels' Kone slaaet i Hovedet med en Sten af et Par Mænd fra Præstbøl, og efter Præstens Død blev hun stævnet for Gæld. O. Nielsen mener, at det var Th. Barfod, der havde tjent Erik Vasbyrd til Vinde-

*) Se H. Thorbøl: N. Nebel Kirke i »Fra Ribe Amt« VII, 378.

***) I Birkedal-Barfod: »Slægten Barfod« udelades han. Men O. Nielsen har sikkert Ret, herpaa tyder det ogsaa, at han bebor Storgaard.

rup, men 1605 var undveget med en Del Guldknapper, Sølvdaggerter m. m. 1622 maa han tinge 22 Dl., fordi han sloges paa Nebel Kirkegaard, og fordi han »skieldet« P. Christensen i Sædding for en Mynde. Da han døde, var han saa fattig, at hans Børn frøsagde sig Arv og Gæld*). Det undrer derfor ikke, at han kunde være med til den ulovlige Embedshandel med Hr. Svend Knudsen.

*) Lensregnskabernes Sagefaldslistes nævnte Aar, O. Nielsen: »V. Horne Herred« i Danske Sml. I 119 f.

Rettelse: Side 127 12. Linie fra oven skal staa *trætte* i Stedet for *trække*.
Side 128 20. Linie fra oven skal staa *ThamisBarfod* i Stedet for *Thanus Barf*.